

Ambtelijke samenwerking en persoonlijk geschil.

De J. L. Schouten schrijft in „Amst. Kb.“:

Daar waren er die, gezien de polemieken in de pers (die soms een sterk persoonlijk karakter droegen) van oordeel waren, dat er eigenlijk onder zulke omstandigheden geen Synode gehouden kon worden.

Deze vrees is beschaamd, want vóór of tijdens de Synode zijn deze persoonlijke kwesties, zooals dat onder broeders betaamt, uit den weg geruimd, al bleef men ook zakelijk in menig opzicht van elkaar verschillen.

Er schijnt nog veel meer te hebben „gezet“, dan althans aan mij bekend is. De Schouten spreekt tenminste ook van „persoonlijke kwesties“ (die reeds vóór de Synode bestonden), die „tijdens de Synode zijn uit den weg geruimd“.

Ik ken zulke gevallen niet. Geen enkel. Het moeten dus geschillen zijn, waarvan mij niets bekend was.

Ik weet wel van persoonlijke geschillen, die gebleven zijn. En ik weet ook, dat de personen, die het gold, natuurlijk ambtelijk konden samenwerken. Hetzelfde onderstel ik van de betrokkenen in andere geschillen.

Ook al waren die niet opgeruimd geweest, ook dan nog zouden m.i. de er bij betrokkenen hebben moeten en kunnen samenwerken in ambtelijk verkeer. Daarom dunkt mij de „vrees“, waarvan De Schouten in de eerste alinea spreekt, en die bij sommigen aanwezig was, ook ongemotiveerd. Men moet persoonlijke zaken van ambtelijke kunnen onderscheiden. Mij verwondert het wel eens, dat de menschen over persoonlijke geschillen zoo druk praten, alsof daarvan alles afhangt. Mijzelf houdt veel meer bezig het verschil in opvattingen. En dat is door de Synode niet weggenomen. Eerder verscherpt, helaas.

Overigens betuig ik gaarne mijn instemming met wat De Schouten laat volgen:

De Synode heeft ons niet verder van elkander gebracht, maar juist dichter aan elkander verbonden.

Dat is wel op een treffende wijze aan het licht getreden, toen, na een vergadering van vijf weken, de broeders afscheid van elkander moesten nemen.

Dat afscheid toch had plaats op zulk een ongedwongen en hartelijke wijze, dat velen zich hierover met ons van harte hebben verblijd.

Hier betaamt ons dankzegging aan en aanbidding van den Koning der Kerk, die op zulk een treffende wijze, niettegenstaande onze afwijkingen en zonden, over Zijn eedfelde waakte.

Onze eenheid in ons verheerlijkt Hoofd, dat altijd leeft om voor ons te bidden, niet het minst als Zijn kerken in Synode vergaderd zijn, is openbaar geworden, tot beschaming van allen, die Sion gram zijn en tot eere van den naam des Heeren, die de trouw van Zijn verbond ook ten opzichte van onze kerken niet vergeet.

Het synodebesluit goed lezen.

De Y. K. Vellenga schrijft in „Geref. Kbl. Drente en Overijsel“:

Onder het opschrift: De slag is gevallen! vinden wij in het Octobernummer van het „Gereformeerd Vredesorgaan“, Maandblad van de Geref. Vereen. voor Daadwerkelijke Vredesactie, een artikelje, gewijd aan het besluit van de generale synode onzer kerken inzake het lidmaatschap van organisaties uitgaande van onschriftuurlijke dwalingen.

Het orgaan zegt dat in dat besluit „in feite ook een oordeel geveld is over onze vereeniging, al is misschien haar naam niet genoemd“.

En dan gaat het verder: Anti-militaristische verwerping van den oorlog in elken vorm“.

„Geen plaats in de Geref. Kerken voor hen, die belijden dat oorlog en het Evangelie van Jezus Christus een onverzoenlijke tegenstelling vormen; dat het wezen van 'moderne oorlogsbedrijf identiek is met de verkrachting van al Gods geboden en de vernietiging van al Gods goede gaven; dat oorlog duiveldienst en dus Godslastering is! Die geloven en belijden dat wie den naam van Jezus Christus noemt van deze grote zonde heeft af te staan. Uitgestoten zijn ze door deze simpele conclusie, al zal de voltrekking van het vonnis in de hiërarchische weg misschien nog eenigen tijd vorderen! Er is iets in ons gebroken en we zouden kunnen huilen.“

Men lette hier op de simplistische tekening van het eigen standpunt, en de nog simplistischer onderstelling omtrent wat de menschen van den „hiërarchischen weg“ denken. En dan spreekt men van „deze simpele conclusie“. En men lette op de hoogmoedige en suggestieve overhaasting, die van „uitstooting“ spreekt, daar, waar slechts een begin gemaakt is.

De Vellenga merkt op:

Hier wordt geschreven dat menschen „uitgestoten“ zijn, letterlijk wordt er gezegd: „geen plaats in de Gereformeerde Kerken voor hen die belijden dat oorlog en het Evangelie van Jezus Christus een onverzoenlijke tegenstelling vormen“.

Dit is onjuist. Er wordt door het besluit van de Generale Synode onzer Kerken niemand „uitgestoten“.

Er wordt alleen gezegd, dat er vereenigingen zijn waarvan gereformeerde menschen geen lid behooren te zijn, namelijk vereenigingen waarin onschriftuurlijke beginselen beloden worden.

Er wordt dus gewaarschuwd, vermaand, met te meer klem naarmate de autoriteit der vergadering, die het vermaan uitspreekt, krachtiger is.

Er wordt gezegd, dat men met die vereenigingen moet oppassen, dat ze niet strekken tot Gods eer noch tot heil der zielen, omdat ze dwaalwegen bewandelen. Is het recht om te spreken van „uitstoten“ wanneer er aldus vermaand wordt?

Als iemand zegt, dat hij zich niet aan het vermaan kan onderwerpen en toch aan de kring waartegen gewaarschuwd is, vasthoudt dan snijdt hij zelf de band door.

De Vellenga bracht daarna een andere passage uit het artikel van het vredesorgaan aan. Ze luidt als volgt:

De uitspraak is evenwel niet maar negatief. Ze is ook positief.

Ze betekent ook dat waardig zijn tot de Geref. Kerken te behoren zij, die het militarisme van de oorlog in elke vorm aanvaarden. In elke vorm. Dat wil zeggen in de Geref. Kerken is plaats voor al degenen die bereid zijn de naaste de hertenpan te verpletteren of de ingewanden naar buiten te stoten; die bereid zijn de naaste te doorzeven met een rikkeltikkende mitrailleur; die bereid zijn den naaste met een vlammenwerper de verbrandingsdood aan te doen; die bereid zijn uit de lucht dood en verderf te storten in de vorm van brand- en gasdommen over vrouwen en kinderen, niet tot afweer in staat; die bereid zijn de bij deskundigen ernstig overwogen bacteriologische oorlog toe te passen door bronnen en beken met typhusbacillen te besmetten. Voor de Gereformeerden, die het militarisme van de oorlog in elke vorm aanvaarden, werpen de Geref. Kerken hun deuren wijd open. Voor de vervloekten, die zich vermeten in dit alles gruwelijke zonde te zien, is slechts de onthouding van het Heilig Avondmaal, daarna de openbare vermaning en tenslotte de uitsluiting uit de gemeente van Jezus Christus....

O, God zij dank! Dit laatste is onmogelijk. Jezus Christus gaat met ons mee. Die de versmaadheid dragen van Jezus Christus, zullen in die weg Zijn genade, Zijn zegenrijke nabijheid ervaren en ontvangen.

Zijnerzijds stelt De Vellenga dit er tegenover:

Hopelijk maakt de schrijver zich onbewust aan zeker woordenspel schuldig en verkeert hij door een warm hoofd in de gedachte dat de gereformeerde oorlog in elken vorm zouden goedkeuren.

Dan zal hij, tot de zoo noodige kalmte teruggekeerd, beseffen dat hij het wéér niet andersom heeft gezegd als de synode het uitsprak.

Hij heeft niet gezegd: wij keuren den oorlog in elken vorm goed, maar die heeft gezegd dat de oorlog niet in elken vorm verworpen mag worden.

Het is mogelijk, dat het verschil tusschen deze beide dingen iemand ontgaat, maar indien dat zoo is moet hij niet de pen opnemen om aan het volk voorlichting te willen geven.

Tenslotte:

Ik beluister daarin geen droefheid over een dwalende kerk, gelijk er zou te beluisteren zijn bij iemand die haar werkelijk liefhad.

Ik hoor daarin slechts spreken van een willen „huilen“ over „uitgestoten“. En zoo moet de conclusie wel volgen, dat het hart hier aan de v e r k e e r d e schat verband is.

Ik hoop, dat de schrijver op zijn artikel terug zal komen.

Niet op het mijne, maar op het zijne.

Opdat ons moge blijken dat er iemand aan het woord was wiens schat niet is de organisatie met haar onschriftuurlijke afdwaling, maar de kerk met haar belijdenis naar de Schriften.

Ik ontving over dezelfde aangelegenheid een brief van een voorman dezer organisatie. Ook hij teekent personen. De Synode ziet zaken en beginselen, en daarna pas personen. En het synodebesluit laat duidelijk zien, dat als de eigenlijke tuchttoefening begint, er niet een „bloot“ lidmaatschap van vereeniging A of B, van organisatie zús of organisatie zóó is, maar meer. Geen enkel ding staat „op zichzelf“, ook niet het lidmaatschap van organisaties, die de kluts kwijt zijn door valsche probleemstellingen, of door radicale verloochening der Christelijke belijdenis.

Meeningsverschillen en „onrust“.

De Poptma schrijft in „Amersfoortsche Kerkhede“:

Wie tracht zich te oriënteren in wat de laatste jaren in onzen kring geschreven is, b.v. over het kerkelijk vraagstuk, merkt al heel spoedig de geringe eenstemmigheid, bij menschen, die van harte buigen voor de Schrift en de belijdenis eorlijk en ten volle aanvaarden. Dat is waarlijk niet iets van de laatste jaren.

Neem b.v. Dr A. Kuypers, Dr H. H. Kuypers, Dr Bavinck, Prof. Lindeboom, de professoren Fabius, Groshede, Hepp, Schilder; Dr Dijk, De Jansen, De de Graaf, ze hebben allen onderlinge meningsverschillen over de leer der pluriformiteit der Kerk.

Op de Synode is door sommigen de indruk gewekt, dat er onrust in onze Kerken is over bestaande meningsverschillen. „Geloof er niet veel van. Onrust is mogelijk wel gewekt door de wijze, waarop ter Synode gesproken is. Daardoor kwam de gedachte: „wat zou er aan de hand zijn?“

Dat er een commissie tot onderzoek gekomen is, lijkt mij zeker niet zonder kerkrechtelijke en praktische bezwaren. Alleen de samenstelling der commissie kan mij met het bestaan ervan verzoenen.

N.S.B.-actie en kerk.

Uit De Telegraaf citeren we (6 Nov.):

N.S.B. kringleider voor de Rechtbank. De brochure „Is ook uw kerk een paardenstal“ ten toon gesteld.

f 40.— boete geëischt te Zutfen.

(Van onzen correspondent.)

ZUTFEN, 6 Nov. — Voor de arrondissementsrechtbank te Zutfen heeft de kringleider van de N.

S. B. te Apeldoorn, de heer A. G. Kröller, zich te verantwoorden gehad. Hij zou op 15 September j.l. te Apeldoorn de brochure, getiteld: „Is uw kerk ook een paardenstal?“ openlijk ten toon gesteld hebben.

Volgens de dagvaarding is de inhoud van de brochure als smalende godslastering aan te merken en bevat zij afbeeldingen, die voor de godsdienstige gevoelens krenkend zijn. Aan de dagvaarding was een aantal van dergelijke afbeeldingen toegevoegd.

Verdachte bekende het feit. Hij had zelf de brochure niet verspreid, doch was alleen leider van de vergadering. Toen hij er kwam waren de brochures al aanwezig.

De officier van Justitie, Mr Stam, meende, dat ieder geloovig mensch door deze brochure ernstig wordt getroffen in zijn godsdienstige gevoelens.

De afbeeldingen zijn openlijk ten toon gesteld. Deswege vordert de officier een geldboete van veertig gulden, bij niet-betaling te vervangen door veertig dagen hechtenis.

Niet laten „buikspreken“.

Uit Haagsche Kb. (hervormd):

Prof. De Groot heeft in zijn j.l. Maandag te Utrecht gehouden inaugureele rede weer pittige dingen gezegd. Hij wees o.a. op het gevaar dat sommige exegeten loopen, om een (oudtestamenteischen) tekst iets anders te laten zeggen, dan de tekst eigenlijk bedoelt. Prof. de Groot zeide: „Hij mag den tekst niet laten buikspreken, zooals Van Dijk het nitdrakte, noch het Oude Testament als speelgoed behandelen, waarmee hij doet wat hij wil. Paul de Lagarde heeft eens gezegd, dat elke bijbeltekst 72 uitleggingen heeft, voor elk volk der aarde verschillend. De geschiedenis bewijst de juistheid dier uitspraak: zij is zelfs nog al te bescheiden: tot hoeveel exegeten, allen behoorende tot één volk maar van allerlei scholen, heeft men niet het volste recht om te zeggen wat een oude rabbi eens zeide tot een zekeren Eliözer: Gij gelijkt op iemand die tot de Schrift zegt: Zwijg, opdat ik spreke...“

Ietwat overdrijving misschien. Maar toch — de overweging waard.

C.D.U. en Synode.

De heer H. Algra schrijft in Geref. Kb. v. Leeuwarden:

De Generale Synode der Gereformeerde Kerken heeft ook een uitspraak gedaan betreffende de C.D.U. Onze Kerken hebben n.l. uitgesproken, dat het anti-militarisme, zooals dat door de C.D.U. wordt gepropageerd, in strijd is met de Gereformeerde beginselen.

Zij die meenen, dat zij dit anti-militarisme moeten verdedigen en propageeren, dwalen dus en misgaan zich in de leer. En de kerkeraden hebben de teedere taak, met wijsheid en voorzichtigheid hierin te handelen.

Nu zou men hopen, dat deze dwalende broeders hun standpunt opnieuw gingen overwegen. Als de kerken, waartoe zij zelf behooren, toch uitspreken, dat hun standpunt in strijd is met de belijdenis, die zij zelf hebben aanvaard, toen zij toegang vroegen tot het avondmaal, dan is er toch reden, om allereerst zich zelf af te vragen: Is er bij mij ook een schadelijke zelf?

Helaas, het schijnt anders te loopen.

Er wordt aan deze broeders alvast leiding gegeven door een dominee, die zelf buiten de Gereformeerde Kerken staat, n.l. De Buskes.

Maar wat hij schrijft is nog fatsoenlijk bij wat de heer Van Houten doet. Het is bij de propaganda van de C.D.U. een veel voorkomende tactiek geweest, dat men deze partij aanbeval met de herinnering: de heer Van Houten is lid van de Gereformeerde kerken, en als er iets on-Gereformeerd is in zijn actie was, dan zou de kerkeraad van Groningen hem immers wel op zijn vingers tikken. Maar hij is lid in volle rechten en gaat met den heer Zijlstra aan denzelfden Avondmaalsdiesch. Zóó was de propaganda. Het (nog) niet optreden van den kerkeraad van Groningen werd verklaard als een soort van sanctionering van de C.D.U. Nu hebben de kerken echter wel wat gedaan. Er ligt een uitspraak van de Synode. En nu gooit de heer Van Houten het roer om. Hij begint te vragen, of de Synode hier niet gewicht is voor enkele anti-revolutionaire fanatici, die de Synode wilden organiseren als hulpkracht in den strijd tegen de C.D.U.

Als dus de kerken tot den heer Van Houten komen en zeggen: Wij hebben ook met u te spreken over een dwaling, die zij propageert en waarmede gij dus ook anderen tot dwaling brengt, dan zegt de heer Van Houten: Ik wil eerst wel eens wat vragen. Is het misschien ook zoo, dat gij niet tot mij komt met het profetisch gezag en de priesterlijke ontferming van het ambt, maar als afgezant en handlanger van de antirevolutionaire partij?

Dat is droevig.

En dat hij althans ten opzichte van die priesterlijke ontferming al een opinie heeft gevormd, blijkt uit zijn conclusie, dat de Synode menschen wil uitsluiten. Alsof niet alle kerkelijke tucht bedoelt, te behouden en niet uit te stooten. En alsof niet juist de richtlijnen, die de Synode voor dit speciale geval gaf, bovendien nog eens duidelijk op den voorgrond stellen, dat uitsluiten allerm minst het doel is van tuchttoefening.

Tuchttoefening bedoelt bekeering en behoud. Maar tuchttoefening wordt heel moeilijk, als de objecten van tucht reeds vooraf in hun politieke pers den eersten stap der kerken disqualificeeren, zoowel in motieven als strekking en reeds van De Buskes den raad krijgen tot gezamenlijke actie tot intrekking van de Synodale uitspraken; een actie, die men wil voeren met sommige Gereformeerde hoogleraren en predikanten als adviseurs.

Wij kunnen het ook korter zeggen: tuchttoefening wordt wel heel moeilijk, als men de tuchttoefening als zoodanig niet erkent.

zen, zonder
eld nu, dat
minianisme
onden zijn,
in elkander
de andere
er nog niet
Hocksema
aan, dat dit

De Hock-
et, hierover
derland, te
m een mo-
lezers van
ochten eens
Church of
algemeene
het geval
al aan de
erk in Ame-
van Neder-
geschiedenis,
noge dit nog

of America”
en”, die nog
illen wezen.
rray, die de
onderwijst
ilde hij de
in 1903 ge-
wees er op,
den invloed
nd gekomen
volle reken-
n Guardian”

de faculteit
e overtuigen,
omt dan ook
iber in Phila-
wertung”, om
tersche Belij-
an harte, dat
iomen.
ter dege op
ing der zaak
af.

asie, die jaren
8 haar beslag,
einig verande-
elen en weg-
ken over den
en de zending,
laratory State-
an de Gerefor-
e kennelijk de
me, dat in de
doen uitkomen
de voldoening,
en het aanbod
gen Geestes en
kinderen. De
an twee kanten
oals Dr R. A.
hoel te Clarke-
M. Templeton,
t het universa-
isme der con-
het opmerkelijk,
de Presbyterian
uden werd, dus
eslag kreeg, de
kwam met de
ike in 1770 uit
r confesie be-
neemt. De Gere-
in Amerika al-
ata van de on-
initeit, van den
n de bijzondere
orden heimelijk
het Calvinisme
(Dogmatiek I.

Bavinck het
om het Armi-
neene genade.
zeide, dat de
ika besproken
geval bij De
n Church of
d van nieuws
Arminianisme
Church of the
neent nog ter-
gemeene gratie
ma heeft haar
de algemeene
erzwakt of in
in dezen, dan
e belangstelling
er de gemeene
C. VAN TIL.